

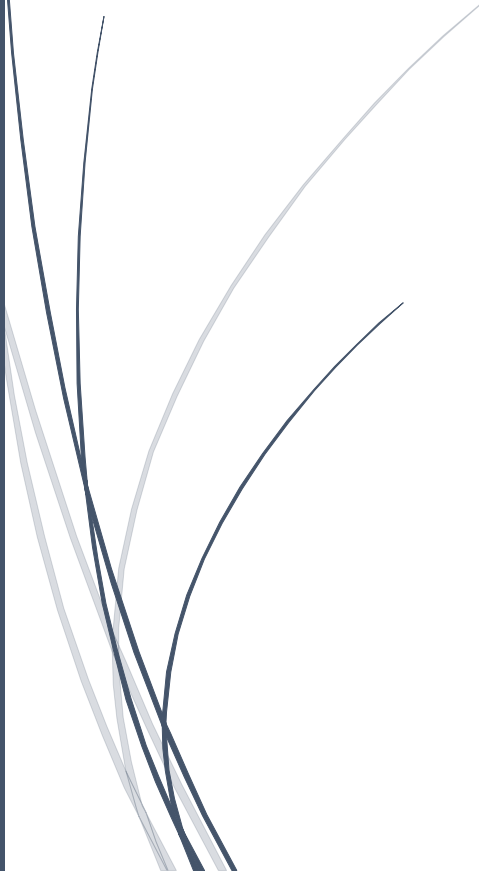
مدرس: دکتر الهه ولایتی

دوره رایگان پروپوزال نویسی

ویژه تمامی مقاطع تحصیلی

مالکیت آموزش : سایت آموزشی جاواپرو

www.javapro.ir

آموزش پروپوزال نویسی

به نام خدا

تقدیم به هموطنان عزیزم

پروپوزال نویسی را با لذت یاد بگیر!

آموزش پروپوزال نویسی

آموزش پروپوزال نویسی

جلسه سوم

پروپوزال نویسی را ساده، آسان و شیرین یاد بگیرید!

این جلسه آموزشی رایگان است، فروش و ویرایش آن ممنوع و حرام می باشد. اما این کتاب را می توانید همین جور که هست در سایت و شبکه اجتماعی خود به اشتراک بگذارید.

آموزش پروپوزال نویسی

ارتباط با ما:

سایت: www.javapro.ir

ایمیل: RAHMAN.ZARIE92@GMAIL.COM

کانال تلگرام:

[@javapro_ir](https://t.me/javapro_ir)

گروه تلگرامی پرسش و پاسخ جاواپرو :

[@group_javapro](https://t.me/group_javapro)

آموزش پروپوزال نویسی

آموزش پروپوزال نویسی، جلسه سوم

ورود به جلسه

(5) **پیشینه پژوهش:** در این بررسی پیشینه پژوهش، می‌گوییم در چه سال‌هایی و چه کسانی، در حیطه‌های مربوط به مطالعه ما، فعالیت داشته‌اند که این موارد را نسبت به قسمت بیان مسئله، به صورت کامل تر و مبسوط تر، در متن این بخش می‌آوریم. سعی می‌کنیم در این قسمت، به تعداد قابل قبولی پژوهش با ارجاع‌دهی دقیق، اشاره داشته باشیم و البته جدیدترین پژوهش‌ها را در رابطه با عنوان خود، مطرح کنیم.

(6) **هدف‌های پژوهش:** بیان هدف یا هدف‌ها نیز یکی از قسمت‌های مهم پژوهش است؛ زیرا این قسمت از پژوهش مشخص می‌کند که پژوهشگر چه چیزی را مورد نظر قرار داده است و در اصل، در جستجوی چه چیزی است. نتیجه‌گیری هر پژوهش به یافته‌های آن بستگی دارد و این امر، بدون بیان هدف‌ها، امکان‌پذیر نخواهد بود.

(7) **سؤال‌های پژوهش:** سؤال زمانی مطرح می‌شود که ما هیچ دانشی در خصوص حوزه مورد مطالعه نداریم؛ پژوهشی در آن حوزه انجام نپذیرفته است و ما جزو اولین‌ها هستیم که شروع به پرسیدن سؤال در آن زمینه کرده‌ایم (البته ممکن است که بنا بر ضرورت، در یک پژوهش، هم فرضیه و هم سؤال آورده شود).

(8) **فرضیه‌های پژوهش:** بعد از روشن کردن موضوع و مسئله پژوهش، فرضیه یا فرضیه‌ها بیان می‌گردند. فرضیه باید روشن و بدون ابهام باشد و رابطه بین حداقل دو متغیر را به صورت یک جمله خبری معلوم کند؛ البته این نکته، همیشگی نیست و به پژوهش بستگی دارد.

هدف‌های آموزشی جلسه

- درک ضرورت بررسی پیشینه در یک کار پژوهشی
- توانایی جمع‌بندی و نتیجه‌گیری از بخش پیشینه پژوهش

آموزش پروپوزال نویسی

- درک و تبیین انواع هدف‌ها، از انجام پژوهش‌های علمی
- مشخص‌سازی و تمایزگذاری بین انواع هدف، در فرآیند انجام یک پژوهش
- تعیین ویژگی‌های هدف‌های کلی و جزئی مناسب در یک پژوهش
- دسته‌بندی انواع سؤال‌ها در پژوهش
- درک مفهوم فرضیه
- تعریف انواع فرضیه پژوهشی و مقایسه آن‌ها با یکدیگر
- تعیین تفاوت موجود بین سؤال و فرضیه، در پژوهش
- تعریف انواع فرضیه آماری و مقایسه آن‌ها با یکدیگر

(5) پیشینه پژوهش (Research Background)

در این بخش، پژوهشگر اقدام به ارائه نتایج پژوهش‌های انجام شده، در حوزه موضوعی خود می‌کند.

برای مطالعه پیشینه پژوهشی در رابطه با موضوع مورد نظر، از جدیدترین پژوهش‌ها شروع به مطالعه می‌کنیم و به سمت پژوهش‌های قدیمی‌تر می‌رویم. به این دلیل که پژوهش‌های جدیدتر انجام شده، اشکالات کمتری را دارد و شامل پژوهش‌های قدیمی‌تر در دل گزارش‌های خود می‌شود. با این حال، برای ارائه آن‌ها در گزارش نهایی کار خود (پایان‌نامه)، از قدیمی پژوهش پژوهش شروع می‌کنیم تا به جدیدترین آن‌ها برسیم.

در انتهای قسمت پیشینه پژوهشی، باید بخشی تحت عنوان «جمع‌بندی پیشینه¹» داشته باشیم. در این قسمت، پژوهشگر به قلم خود، یک بار دیگر، ضرورت انجام موضوع پژوهشی خود را در رابطه با پژوهش‌های قبلی انجام شده، یادآور می‌شود.

¹ background summary

آموزش پروپوزال نویسی

نکته (1): برای نگارش پیشینه پژوهشی، هر یک از پژوهش‌های مورد اشاره را به فرمت یک چکیده پژوهشی می‌نویسیم؛ اما در این قسمت، با تعداد محدودیت کلمات یک چکیده، مواجه نیستیم.

نکته (2): در صورت امکان، پژوهشگر بر اساس پیشینه پژوهشی ذکر شده، به صورت یک الگو یا دیاگرام، رابطه مفهومی بین متغیرهای پژوهش خود را دیداری‌سازی کند.

(6) هدف‌های پژوهش (Research Goals)

به طور کلی، هر پژوهشی می‌تواند چهار نوع هدف² را برآورده کند: (1) توصیف³، (2) تبیین⁴، (3) پیش‌بینی⁵ و (4) کنترل⁶.

اطلاعات تکمیلی (1): این چهار نوع هدف، با یکدیگر، رابطه سلسله‌مراتبی دارند.

توصیف: وضعیت کنونی یک پدیده را شناسایی می‌کنیم؛ با «حال» و با «چیستی» سر و کار داریم.

تبیین: در اینجا، ما با «چرایی» سر و کار داریم و به زمان «حال» و «گذشته» توجه می‌کنیم.

پیش‌بینی: ما از دانش موجود برای پیش‌بینی پدیده‌ها در زمان آینده استفاده می‌کنیم؛ البته مطالعه آینده، بدون در نظر گرفتن زمان حال و گذشته، امکان‌پذیر نیست.

کنترل: در اینجا، اطلاعات به انسان قدرت اعمال کنترل بر روی پدیده‌ها را می‌دهد. برای این منظور، ما با «چگونگی» سر و کار داریم.

² goal

³ description

⁴ explanation

⁵ prediction

⁶ control

آموزش پروپوزال نویسی

نکته (1): هر چند که هدف علم، پیش‌بینی و کنترل پدیده‌ها است؛ اما معمولاً نمی‌تواند از حد توصیف و تبیین، فراتر برود.

در حوزه پژوهش، دو نوع هدف داریم: (1) هدف کلی⁷ و (2) هدف‌های جزئی⁸.

نوع اول، هدف کلی:

هدف کلی پژوهش، عبارت از منظور و مقصود نهایی از انجام پژوهش است. هدف کلی مستقیماً از مسئله پژوهش مشتق می‌شود؛ در واقع، هدف کلی، خود موضوع پژوهش است که معلوم می‌کند این پژوهش، چه چیزی را دنبال می‌کند و یا قصد تعیین چه چیزی را دارد.

مثال (1): اگر موضوع پژوهش ما «بررسی کم و کیف شخصیت افراد موفق در جامعه» باشد، هدف کلی در این پژوهش، به این شرح است:

هدف کلی: «تعیین ویژگی‌های شخصیتی افراد موفق در جامعه»

نکته (2): هدف کلی پژوهش، به صورت مصدری بیان می‌شود. هدف کلی، نشان دهنده غایت نهایی پژوهش است و معمولاً هر پژوهشی با هر تعداد متغیر، تنها یک هدف کلی دارد.

نوع دوم، هدف‌های جزئی:

هدف‌های جزئی پژوهش، اصولاً از مسئله پژوهش و هدف کلی نشأت می‌گیرند و می‌توانیم آن‌ها را «خرده مسئله پژوهش» نیز بنامیم. پژوهشگر با بیان این هدف‌ها، دقیقاً تصریح می‌کند که در این پژوهش، چه چیزی انجام می‌شود و چه چیزی انجام نمی‌شود.

تفاوت هدف جزئی با هدف‌های کلی پژوهش، در این است که هدف جزئی، نظر به اجزاء پژوهش و متغیرهای آن دارد.

⁷ general goal

⁸ partial objectives

آموزش پروپوزال نویسی

اطلاعات تکمیلی (2): می‌توان ادعا کرد که هدف‌های جزئی پژوهش، راهنمایی برای تهیه و تدوین ابزار گردآوری اطلاعات است. بنابراین ضروری است که هدف‌های جزئی، به نحوی بیان شوند که بر علمی بودن نتایج پژوهش، تأکید داشته باشند و چارچوبی مناسب، برای تجزیه و تحلیل‌های آماری ارائه دهند.

مثال (2): اگر موضوع پژوهش «بررسی کم و کیف شخصیت افراد موفق در جامعه» باشد، هدف‌های جزئی این پژوهش، عبارتند از:

هدف جزئی اول: «تعیین ویژگی‌های شخصیتی افراد موفق تحصیلکرده در جامعه»

هدف جزئی دوم: «تعیین ویژگی‌های شخصیتی افراد موفق بی سواد در جامعه»

هدف جزئی سوم: «تعیین ویژگی‌های شخصیتی نوع A موفق در جامعه»

هدف جزئی چهارم: «تعیین ویژگی‌های شخصیتی نوع B موفق در جامعه»

نکته (3): تعداد 5 هدف برای یک موضوع پژوهشی، مناسب به نظر می‌آید؛ مثلاً یک هدف کلی داشته باشیم و چهار تا پنج عدد هدف جزئی.

نکته (4): هدف‌های یک پژوهش را به صورت یک جمله غیرفعلیه (بدون فعل) می‌نویسیم.

نکته (5): هدف‌های جزئی یک پژوهش، مانند هدف کلی آن، به صورت مصدری بیان می‌شود.

(7) سؤال‌های پژوهش (Research Questions)

آموزش پروپوزال نویسی

سؤال‌های پژوهش، پل ارتباطی بین موضوع شما با فرضیه‌های شما است. سؤال⁹ پژوهشی ما هیچگاه پاسخ داده نخواهد شد؛ مگر اینکه برای آن، فرضیه ارائه دهیم. در صورتی که بتوانیم در پاسخ به سؤال‌های پژوهشی خودمان، فرضیه یا فرضیه‌هایی را ارائه دهیم، کار پژوهشی ما، یک مرحله جلوتر خواهد رفت.

اطلاعات تکمیلی: سؤال‌های پژوهش، به سه دسته (1) سؤال‌های چیهستی¹⁰ (2) سؤال‌های چرایی¹¹ و (3) سؤال‌های چگونگی¹²، تقسیم می‌شوند.

(8) فرضیه‌های پژوهش (Research Hypotheses)

فرضیه¹³، حدس و گمان هوشمندانه پژوهشگر در مورد رابطه موجود بین متغیرهای یک موضوع پژوهشی است؛ به عبارت دیگر، فرضیه پژوهشی، به معنای انتظار پژوهشگر در مورد رابطه بین متغیرهای پژوهش است.

فرضیه، پاسخ موقت و گذرا به سؤال پژوهش است که نیاز به آزمون دارد.

فرضیه ارائه شده از سوی پژوهشگر، باید در علم موجود، جایگاهی داشته باشد؛ یعنی با عقل سلیم در رابطه باشد.

فرضیه پژوهشی، به دو صورت وجود دارد: (1) فرضیه جهت‌دار¹⁴، و (2) فرضیه بدون جهت¹⁵.

اطلاعات تکمیلی (1): اگر در مورد موضوعی، اطلاعات روشن و کافی داشته باشیم، می‌توانیم فرضیه جهت‌دار ارائه دهیم؛ اما اگر در رابطه با موضوعی، اطلاعات متناقضی داشته باشیم، باید فرضیه را به صورت بدون جهت ارائه دهیم. در صورتی که در رابطه

⁹ question

¹⁰ What questions

¹¹ Why questions?

¹² How questions

¹³ hypotheses

¹⁴ directed hypothesis

¹⁵ undirected hypothesis

آموزش پروپوزال نویسی

با موضوعی، اصلاً اطلاعاتی نداریم، می‌توانیم فرضیه‌ای ارائه ندهیم و با سؤال، پژوهش را جلو ببریم. در صورتی که یک موضوع پژوهشی، خیلی ناشناخته باشد، می‌توانیم فقط با هدف‌های پژوهشی، کار پژوهشی خود را پیش ببریم.

اطلاعات تکمیلی (2): در مورد پژوهش‌های نوع توصیفی که با «چیستی» سر و کار داریم؛ در نتیجه، نیازی به ارائه فرضیه برای این نوع پژوهش‌ها نداریم.

نکته (1): ما می‌توانیم برای سؤال‌های پژوهش، فرضیه ارائه ندهیم؛ اما نمی‌توانیم فرضیه‌ای بدون ارائه سؤال، داشته باشیم.

نکته (2): یک سؤال می‌تواند فرضیه‌های متعددی داشته‌اشد؛ پس سؤال و فرضیه‌ها در پژوهش، با هم یکی نیستند.

اطلاعات تکمیلی (3): فرضیه آماری، به دو صورت وجود دارد: (1) فرضیه صفر^{۱۶}، و (2) فرضیه خلاف^{۱۷}.

فرضیه‌ای که در آزمون‌های آماری به کار گرفته می‌شود، فرضیه صفر است که حاکی از عدم وجود تفاوت و رابطه می‌باشد؛ اما فرض خلاف، همان فرضیه پژوهشی است که می‌تواند جهت‌دار یا غیرجهت‌دار باشد و حکایت از وجود تفاوت و رابطه می‌شود. البته انتخاب فرضیه جهت‌دار، به صورت دلخواه و تصادفی نیست؛ بلکه در صورتی فرضیه پژوهشی را می‌توان جهت‌دار تدوین کرد که تئوری یا پژوهش‌های قبلی، شواهدی برای آن ارائه کنند.

نکته (3): هدف فرض صفر این است که پژوهشگر نظر خودش را بر روی نتایج پژوهش اعمال نکند؛ به این معنی که پژوهش، عاری از هر گونه سوگیری پژوهشگر باشد. به عبارت دیگر، فرض صفر، از سوگیری احتمالی پژوهشگر جلوگیری می‌کند؛ مگر آنکه خلاف آن تأیید شود.

نکته (4): فرمول‌های آمار استنباطی، بر مبنای فرض صفر قرار دارند.

اگر فرضیه پژوهشی ما رد شد، در صورتی که بتوانیم دلایل رد آن را مطرح کنیم؛ اشکالی بر اجرای کار پژوهشی ما وارد نیست.

¹⁶ null hypothesis

¹⁷ opposite hypothesis

آموزش پروپوزال نویسی

سایت جاواپرو

www.javapro.ir

آموزش، تدریس خصوصی و انجام پروژه

بازدید از کانال

بازدید از سایت

هر روز مفاهیم و مثال های جدید به سایت اضافه می شود برای اطلاع از مطالب جدید روی سایت عضو کانال شوید.

دخل و تصرف ، ویرایش و کپی زدن تمامی آموزش های جاواپرو به دور از اخلاق حرفه ای است و حرام می باشد.